

Μια συγκλονιστική ιστορία από τη Μικρασιατική καταστροφή: εμπόριο οστών! - Βλάση Αγτζίδα

/ [Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#)

Η αφήγηση ενός αιχμαλώτου των Τούρκων - Ηλία Βενέζη.

«Ενα πρωί μάς παίρνουν καμιά εξηνταριά σκλάβους, για μικρή αγγαρεία. Είναι λίγο όξω απ' τη Μαγνησιά. Δίπλα στις ράγες του σιδηρόδρομου τελειώνει μια μεγάλη χαράδρα, ανάμεσα στο Σίπυλο. Τη λέν «Κηρτίκ-ντερέ». Μεσ σ' αυτήν τη χαράδρα λογαριάζαν πως θα σκοτωθήκαν ίσαμε σαράντα χιλιάδες χριστιανοί απ' τη Σμύρνη και τη Μαγνησιά, αρσενικοί και θηλυκοί. Τις πρώτες μέρες της καταστροφής. Τα κορμιά λιώσανε το χειμώνα, και το νερό της χαράδρας που κατέβαινε από ψηλά έσπρωξε τα κουφάρια προς τα κάτω... Λοιπόν η δουλειά όλη τη μέρα ήταν να σπρώξουμε τα κουφάρια, που ατάχτησαν, προς τη μέσα. Να μη φαίνονται.

Στην αρχή μάς έκανε κακό να τα πιάνουμε με τα χέρια μας, αγκαλιές αγκαλιές, και να τα κουβαλούμε. Μα σε λίγες ώρες οι πρώτες εντυπώσεις είχαν περάσει. Οι σκλάβοι κάναν και αστεία... Σε κάμποσα καλάμια χεριών, βρίσκαμε διατηρημένο ένα ψιλό σύρμα. Ο χριστιανός θα 'ταν δέμενος με κάποιον άλλο - μα, με το κατρακύλισμα στη χαράδρα, αυτός ο σύντροφος σκελετός είχε ξεκόψει. Ενας από μας στάθηκε τυχερός. Βρήκε τέσσερα κόκαλα χεριών δεμένα μαζί μαζί. Ετσι μαζί μαζί τα σήκωσε και τα κουβάλησε παραμέσα.

Μεσημέρι. Βαρεμένοι απ' αυτό το πάνε-έλα. Περιπατούμε αργά, ναρκωμένοι από τον φρέσκο ήλιο. Κ' οι κουβέντες, τ' άγαρμπα αστεία έχουν σταματήσει. Κανένας δε βγάζει μιλιά. Μοναχά όταν ένας βρήκε ένα μικρό κρανίο το έδειξε στους αλλουνούς.

- Για δέστε, είπε. Ήταν παιδάκι.

- Αλλάχ!... Αλλάχ!... μουρμουρίζει ταραγμένος ο μαφαζάς.

Καθίσαμε να φάμε ψωμί. Κανείς δεν έχει όρεξη. Ένας λέει:

- Πόσω χρονώ να 'ταν;

- Για το παιδάκι λες;

- Ναι.

- Τι θα 'ταν; Κάνα-δυο χρονώ....

Σαν πέσαμε στο δρόμο να γυρίσουμε στο στρατόπεδο, ο νους μας δεν μπορούσε να φύγει απ' τον τόπο που αφήσαμε. Η χαράδρα με τους σκελετούς βάραινε κυριαρχικά -κάτι κουνιόταν, μας παρακολουθούσε βήμα με βήμα. Σε μια πηγή σταθήκαμε. Πλύναμε τα χέρια μας, τα πρόσωπά μας. Σα ν' αλαφρώσαμε.

- Τι θα γίνουν τόσα κόκαλα; Αναρωτιέται μια στιγμή ένας.

Ο Μίλτος τον κοιτάζει ήρεμα.

- Δεν ξέρεις τι γίνεται με τα κόκαλα;

- Όχι.

- Κοπριά, σύντροφε.

- Τι έκανε, λέει;

- Κοπριά, σύντροφε. Θα δεις μια μέρα που θα μοσκοπουληθούν. Θα δης...

Ήταν ταξιδεμένος ο Μίλτος. Ηξερε".

* Από το βιβλίο του «Το νούμερο 31328. Το βιβλίο της σκλαβιάς», εκδ. Εστία, Αθήνα, 1931, σελ. 217-218.

ΑΡΘΡΟ ΤΟΥ ΒΛΑΣΗ ΑΓΤΖΙΔΗ*:

Οι κεμαλιστές θησαύριζαν από τα λείψανα θυμάτων της Μικρασιατικής καταστροφής. (Μπορούν τάχα τα υπολείμματα των θυμάτων να αποτελέσουν πηγή πλουτισμού για τους θύτες;). Από την περίοδο του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, υπήρχε η φήμη ότι το λίπος των θυμάτων μετατρεπόταν σε σαπούνι. Η φήμη αυτή έγινε πιστευτή, μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, όταν διαδόθηκε ότι οι ναζί διέπρατταν αυτό το ανοσιούργημα με τους δολοφονημένους Εβραίους στα κρεματόρια. Ομως ένας Εβραίος σκηνοθέτης, ο Eyal Ballas, ήρθε φέτος με την ταινία του «Soaps» να αποδείξει ότι όντως αυτή ήταν απλώς μια φήμη. Ο Raul Hilberg σε κείμενό του για τη ναζιστική βιομηχανία της εξόντωσης, αναφέρει ότι οι ναζί χρησιμοποιούσαν το ανθρώπινο λίπος απλώς για να επιταχύνουν τη διαδικασία της καύσης των θυμάτων!...

Ετσι, οι κεμαλιστές διατηρούν το μοναδικό προνόμιο να είναι οι μόνοι που κατάφεραν να αξιοποιήσουν οικονομικά τα υπολείμματα των θυμάτων τους, πουλώντας τα οστά τους για «βιομηχανική χρήση» στους δυτικούς τους φίλους. Η πλέον γνωστή τέτοια πράξη έγινε τον Δεκέμβριο του 1924, όταν φορτώθηκαν από τα Μουδανιά, σε βρετανικό πλοίο-φορτηγό που έφερε το όνομα «Ζαν Μ.», τετρακόσιοι τόνοι ανθρώπινα λείψανα, που αντιστοιχούσαν σε 50.000 ανθρώπους, για να μεταφερθούν σε γαλλικές βιομηχανίες της Μασσαλίας. Οι ιθύνουσες γαλλικές ελίτ, πολιτικές και οικονομικές, που στήριξαν με κάθε τρόπο το κεμαλικό εγχείρημα δημιουργίας έθνους-κράτους καθαρού από τα «καρκινώματα» -όπως αποκαλούσαν οι Νεότουρκοι σύντροφοί τους, τους Έλληνες και τους Αρμένιους- δεν είχαν κανένα απολύτως ηθικό πρόβλημα να αγοράσουν τα οστά των θυμάτων για «βιομηχανική χρήση».

«Ανθρώπινο» φορτίο

Το θέμα φαίνεται ότι έγινε γνωστό και προκάλεσε έκπληξη σε κάποιους κύκλους. Η εφημερίδα «New York Times» τον Δεκέμβριο του 1924 και με τίτλο «Μια απίθανη ιστορία από ένα φορτίο με ανθρώπινα οστά», παρουσιάζει την είδηση: «Η Μασσαλία είναι σε αναταραχή, από μια ασύλληπτη ιστορία, (που οφείλεται) στην άφιξη στο λιμάνι ενός πλοίου, που φέρει βρετανική σημαία και ονομάζεται «Ζαν» και μεταφέρει ένα μυστήριο φορτίο 400 τόνων ανθρώπινων οστών, για να χρησιμοποιηθούν στις εκεί βιοτεχνίες. Λέγεται ότι τα οστά φορτώθηκαν στα Μουδανιά, στη θάλασσα του Μαρμαρά και είναι τα απομεινάρια θυμάτων από τις σφαγές στη Μικρά Ασία. Εν όψει της φήμης που κυκλοφορεί, αναμένεται να διαταχθεί έρευνα».

Για το ίδιο θέμα η γαλλική εφημερίδα «Midi» έχει τίτλο τη φράση «Πένθιμο φορτίο» και γράφει: «Συζητιέται πολύ στη Μασσαλία η προσεχής άφιξη του πλοίου

μεταφοράς εμπορευμάτων «Ζαν», που μεταφέρει για τις βιομηχανίες της Μασσαλίας 400 τόνους ανθρώπινα λείψανα. Αυτά προέρχονται από τα στρατόπεδα της αρμενικής σφαγής στην Τουρκία και τη Μικρά Ασία κυρίως”.

Αποσιώπηση...

Το θέμα αυτό πρέπει να έγινε γνωστό και στην Ελλάδα. Η εφημερίδα «Μακεδονία» ενημερώνει τους αναγνώστες της ότι το πλοίο «Ζαν Μ.», έφτασε στο λιμάνι της Θεσσαλονίκης στις 13 Δεκεμβρίου του 1924. Όμως δεν αναφέρεται το «πένθιμο φορτίο». Πιθανότατα, για λόγους τακτικής, οι αντιπρόσωποι του πλοίου να αποσιώπησαν το γεγονός, εφ’ όσον εκείνη την περίοδο η Θεσσαλονίκη ήταν γεμάτη από τους επιζώντες της Γενοκτονίας και είναι πολύ πιθανόν αρκετοί να είχαν χάσει προσφιλή πρόσωπα. Είναι πολύ πιθανόν, επίσης, οι ελληνικές αρχές να το γνώριζαν και να επέλεξαν να σιωπήσουν, για να μη δυσαρεστήσουν τους Βρετανούς ιδιοκτήτες του πλοίου και τους Γάλλους αγοραστές. Παρ’ όλ’ αυτά όμως οι εργάτες στο λιμάνι πληροφορήθηκαν το γεγονός. Ο Χρ. Αγγελομάτης στο βιβλίο του «Χρονικόν Μεγάλης Τραγωδίας» αναφέρει ότι οι εργάτες στο λιμάνι αντέδρασαν, αλλά οι αρχές τούς εμπόδισαν ύστερα από βρετανική παρέμβαση. Γράφει ότι σε αθηναϊκές εφημερίδες η είδηση δημοσιεύθηκε ως εξής: «Το προσεγγίσαν εις την Θεσσαλονίκην αγγλικόν πλοίον «Ζαν», μετέφερε τετρακοσίους τόνους οστών Ελλήνων από τα Μουδανιά. Οι εργάται του λιμένος Θεσσαλονίκης, πληροφορηθέντες το γεγονός, ημπόδισαν το πλοίον να αποπλεύση. Επενέβη όμως ο Αγγλος πρόξενος και επετράπη ο απόπλους”. Ο Αγγελομάτης συμπληρώνει: «Ήσαν τα οστά Ελλήνων ηρώων... Ήσαν τα οστά των Ελλήνων στρατιωτών που μετά τας ομαδικάς σφαγάς και εξοντώσεις αργοπέθαιναν εις τα στρατόπεδα αιχμαλώτων, από τα οποία το φοβερώτερον ήτο το στρατόπεδο του Ουσάκ”.

* Διδάκτωρ Σύγχρονης Ιστορίας, μαθηματικός <http://kars1918.wordpress.com/>

Η/Υ

Πηγές: Έντυπη Έκδοση Ελευθεροτυπίας.-ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΠΟΡΕΙΑ-
fdathanasiou.wordpress.com